

PROLETAREC

Entered second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 587 So. Centre Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se"

Ste. (No.) 59.

Chicago, Ill., 27. oktobra (October), 1908.

Leto (Vol.) III

Slovenski delavci-državljan, glasujte za socialistični tiket!

Danes je naša zadnja beseda pred volitvami. 3. novembra, danes teden, ko izide prihodnja številka "Proletarca", bo volilni boj končan — odločena bo usoda milijonov mezdnih sužnjev po širini Zed. državah za nadaljna štiri leta.

Slovenski delavci-državljan! Boste danes teden korakali na volišče, zavedajte se, da je volilni dan predsedniških volitev za vas — za vse delavstvo v Zed. državah — življenjskega pomena. Ko boste dali glasovnice v roke, zavedajte se, da vam je s tem dana v roke velika moč, moč, proti kateri

Glasujte za svojega tovariša-delavca, Eugene V. Debsa!

Delavci za delavca!

Živel naš 'Gene'!

**SOCIALIST
Party Ticket**

Naredite križ v obročku nad napisom "Socialist Party Ticket"

številki našega lista. A kdo je tega kriv? Vi sami — delavstvo samo je krivo! Dekler boste glasovali za kapitalista, tako dolgo vas bodo kapitalisti topli. Kajti vi sami hočete tako, in kapitalisti si mislijo, da ste s tem zadovoljni, ko le glasujete za nje.

Ali se naj to še ponavlja? Bodo-li delavci danes osem dni ponovno capljali na volišče za svojimi bossi kot čreda ovac?

Kapitalisti so sedaj spet na delu. Vsak kapitalist je danes vas "prijatelj". To vrjamemo! Kapitalisti so "veliki prijatelji" delavcev kadar jih rabijo — zlasti pa še pred volitvami.

Ponuja se vam kapitalistična republikanska stranka; program te stranke je Taft; njeni principi so pa kapitalizem.

Ponuja se vam kapitalistična demokratična stranka; program te stranke je Bryan; njeni principi so pa kapitalizem.

Ponuja se vam še več kapitalističnih strank, katerih pa ni vredno omenjati. Kvečjemu če omenimo takozvano "Independent Party"; lastnik te stranke je W. R. Hearst, njen program je Hearst in njeni principi so Hearst.

Delavci! Žalostna izkušnja preteklih let vas lahko uči, da vsaka teh kapitalističnih strank s svojimi poosebljenimi programi bo storila toliko za delavski razred kakor je do sedaj: nič!

Delavski razred nima ničesar več pričakovati od kapitalističnih strank. Republikanci mu nečejo niti ne morejo pomagati. Demokrati mu nečejo niti ne morejo pomagati.

Delavstvo se mora postaviti na lastne noge! Delavstvo mora zapustiti samo sebi — nikomur drugemu ne! Delavstvo si mora samo pomagati!

Delavci, ki bodo danes teden glasovali za socialistični tiket, glasovali bodo — ne za kapitaliste, ne za svoje bosse, ne za svoje izkoriščevalce — glasovali bodo za svoje interese, za svoje pravice, za svoje zahteve, za svoj lastni stan.

Socialistična stranka je samo-

stojna delavska stranka, ki nima bossov niti diktatorjev; pri tej stranki odločujejo delavci sami.

Kapitalisti lahko vsak dan kupijo republikansko ali demokratično stranko — kar se je tudi nešteto krat že zgodilo — ne morejo pa kupiti socialistične stranke.

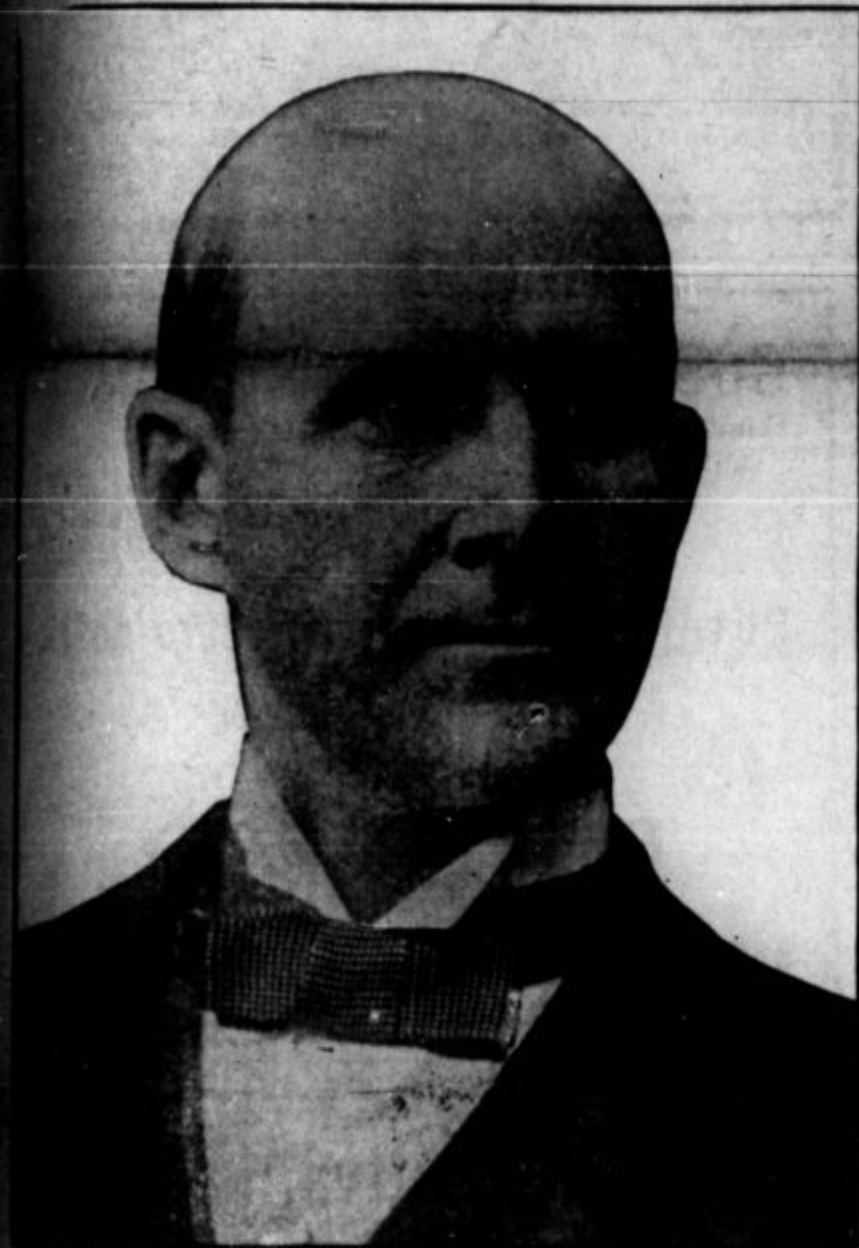
Kajti, ako bi hoteli to storiti,

ja. Oba sta unijska delavca; Debs je bivši železniški ktrjač in Hanford je tiskar.

Najsvetejša dolžnost vsakega delavca v Zed. državah je torej da glasuje za ta dva moža, oziroma, za ves socialistični tiket.

Slovenski delavci, pokažite svojo delavsko solidarnost. Vsak glas za socialistične kandidate je glas za delavske pravice, za unionizem. Vsak delavski glas za Tafta ali Bryana je pa skabski glas. Ne bodite skabje na volilni dan!

Končno! Izberite si dvoje: Ako želite, da se ohranijo in poostrijo današnji slabi časi, brezposel-

EUGENE V. DEBS.

Kandidat za predsednika.

BEN HANFORD.

Kandidat za podpredsednika.

ne opravijo nič vsi kanoni in vse moralne mašine, kar jih imamo v Ameriki. Z glasovnico je v vaših rokah vlada Zed. držav. Kakor vi odločite — kakor odločijo delavci, ki so večina volilcev — tako se bo vladalo pri nas bodoča štiri leta. Na volilni dan ste vi gospodar. Štebri washingtonske vlade, politični prvaki, kapitalisti, vsi ti — in vaši tlačitelji — se morajo dan tresti pred vami. In tresli se bodo v resnici pred vami, ako boste, delavci, na volišču z glasovnico v roki res tudi zavedali svoje veličanske moči; ako boste stopili na volišče kot možje samostojnih misli, kot masa volilcev,

državljan, zavedajoči se svojih pravic in velike moči — temveč ali so kot čreda ovac, ki jo vodi pes in ktero tirajo gonjači, za svojimi bossi in pred svojimi tirani, in glasovali so tako, kakor so hoteli tirani in njihovi bossi.

Že desetletja glasujejo delavci za kapitalistične stranke — za kapitalizem. Zato pa je tako! V kakršnih razmerah se nahajajo delavci že od nekdaj, kako se jih tlačijo, izkoriščajo, preganja in kako se jim piše kri in mozeg, to že veste, ne? Mislimo, da bi bilo na tem mestu odveč še enkrat odkrivati vse rane mukotrpne ameriškega delavstva; saj pišemo o tem v vsaki

kupiti bi mogli vseh 40,000 članov te stranke, vsakega posebej, kar je pa absolutno nemogoče. Pri kapitalističnih strankah pa je dovolj, da kupijo strankinega bossa, in s tem je kupljena vsa stranka.

Socialistična stranka je torej edina stranka v Zed. državah, pri kateri kapitalisti ne opravijo nič.

Pred vami sta sliki naših dveh kandidatov, Eugene V. Debsa za predsednika in Ben. Hanforda za podpredsednika.

Ta dva moža so nominirali razredno zavedni delavci in postavili na čelo delavskega volilnega bo-

nost, znižane plače, persekucija unijskih delavcev in gospodarska kriza, tedaj le glasujte za Tafta ali Bryana.

Če pa želite resničnih boljših časov, stalno delo, odločilno besedo v postavo dajah in popolno plačilo za svoje delo, — česar se gotovo ne branite — tedaj je vaša delavska dolžnost, da glasujete za delavsko stranko in delavske kandidate Eugene V. Debsa in Ben Hanforda, oziroma, za ves socialistični tiket.

**GLASUJTE
ZA SOCIALISTE!**

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovenska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Oglašaj po dogovoru. Pri spremembah bilistilja je poleg novega naznani tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by

South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois.

JOHN GRILEC, President;

JOHN PETRIĆ, Secretary;

ANTON PRŠERN, Treasurer.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries \$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

587 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

31

DOPISI.

Oregon City, Oreg. — Volilna agitacija za sodr. Debsa in stranko delavcev je na Zapadu v najlepšem tiru. Oregon je sicer danes še demokratska država — lastijo si jo tudi republikanci — vendar pustimo demokratom za nekaj časa še to veselje. Ampak značilno pa je, kar danes pišejo tukajšnji demokratični listi, ki nikakor nečejo niti ne morejo preboleti moralnega udara, ki jim ga je zadal "Red Special". Pravi, da vse je pravilno in resnično, kar je govoril Debs, — vendar pa Debs baje ne more pomagati delavcem. Kaj ne, sodrugi, kakšna demokratska oslarija je to! Zakaj pa imajo delavci glasovnice? Morda-li zato, da bodo na volilni dan vanje zavijali lunch? Seveda, noben socialist ni tako vsegomočen, da bi kar na svojo pest reševal delavske probleme, in tudi Debs ni, — ako si delavci sami nečejo pomagati in ako z glasovnicami v rokah ne glasujejo za svoje lastne koristi. Delavsko ljudstvo — rekel je Debs — je treba šele podučiti, zakaj da se gre, in kakšna sredstva je treba rabiti v dosegu delavske zmage, in potem si bo delavstvo že znalo pomagati.

Koliko jih je še, ki verujejo, da hočejo socialisti vsako soboto nekaj — deliti. Revčki, ki to trdijo, ne vedo, da se ravno danes, pod kapitalizmom deli — in kako! N. pr. ti si delal v papirnici; delati si moral po 12 ur, zato si pa naredil papirja več, kakor se ga pa potrebuje. Nekega lepega dne so pa zaprli tvornico in ti si moral domov. Sedaj bi rad pisal svojem v staro domovino, a nimaš par centov, da bi si kupil pismenega papirja. Kaj pa je s tistim papirjem, ki je nagromaden v skladiščih in ki se ne more spraviti v denar? Zakaj ga ne vzameš, kar ga potrebuješ, saj si ga vendar ti izdelal? Praviš, da je to neumnost — saj sem bil vendar plačan za delo in papir ni več moj. Plačan? Kako pa? Ti si produciral papirja vsak dan za \$10.60; a dobil si samo \$2, ktera ti je podaril kapitalist od rečne svote. Vidiš, tako delajo kapitalisti! Delajo tako, da ima jo vse, a ti nič!

Vsak socialist lahko pridobi nekaj delavcev za našo stranko, ako le hoče. Vsak postane prjaljši socialist, če se le vglubi v življenje delavčev in v današnji vladajoči sistem. Pomislite samo, koliko denarja in krvnega davka stane nepotrebno vojaštvo in vojna mornarica. Prijatelj, ali bi ne bilo lepše, če bi od tega denarja dobil na svoje stare dni upravičeno pokojnino? Ja! — boš rekel — kaj bomo pa napravili če pride od vojne s sosednjo državo? Lahko odgovor! Ako imajo kronane glave in vladajoči sloji kaj med sabo, naj se pa tepejo in koljejo sami — ni treba, da bi se zanje klali in prelivali kri drugi, pr. proletarci, ki nimajo nobenih koristi od vojne.

Zal, da se naši proletarski sloji ne-čejo poglobiti v taka razmišljanja. Napiši kako neumnost n. pr. kako sta se župnik in njegova kuharica pri belem dnevu skregala in vtepla, in osoli to z debelimi psovkami, kakoj ti bodo ploskali in slavo peli, da znaš "fajn" pisat. Delavski časopisi pa romajo lepo na polico, in če vprašaj, zakaj jih ne čitajo, dobiš odgovor, da ne razumejo vsega. In vendar se mora čitati toliko časa, da se razume in potem še premišljevat o tem, kar se čita.

Tovariši delavci! Moja srčna želja je, da bi se malo bolj brigali za svoje delavske koristi, in da bi malo bolj premišljevali o položaju, ki vas obdaja ter prišli do zaključka, da le v nas, delavcih, je pomoč in rešitev. Republikanci nam ne bodo pomagali, tudi demokrati nam ne bodo pomagali, pomagati si moramo sami. Torej slovenski delavci, ki ste državljani, glasujte 3. nov. za svojo delavsko stranko in to jo socialistična stranka in naš kandidat za predsednika je Eugene V. Debs. Glasujte za ves socialistični tiket. Dol s tiranijo! Dol s kapitalizmom!

V nekem kraju na Zapadu živi človek, ki je zelo navdušen za demokrate. Moja je saluner in zato rad vidi, da se včasih malo "poštapa", da Kranjci

še tisto malo zapijejo, kar so si prej prihranili. Oče, oče, stari ste dovolj; dajte si torej dopovedati, da v socialistični družbi ga bomo še lažje pili.

Takozvana "Bela hiša" v Washingtonu je v resnici — črna hiša. Bela ne bo tako dolgo, dokler ne pride vanjo naša delavska stranka.

Mr. Rockefeller, Morgan, Harriman, Hill, Roosevelt, Taft, Bryan, Sakser, Zotti et compagna bella bi bili morda dobri socialisti, ko bi delali težko v rudnikih ali tvornicah po 8—12 ur na dan.

Delavci, komu bote vrjeli? Ali meni, ki po dnevi delam, ponoči pa dopisem, ali onemu, ki ponoči spi, po dnevu pa za mastne plače čeka slavo-speve Taftu ali Bryanu? Ali tistemu, ki nima niti najmanjšega pojma, kako delavce preliva svoj znoj? Ali onemu, ki sedi na kupih denarja, ali tistemu, ki ve, kaj je boj za obstanek in kakšno je pasje življenje brez dela in denarja? Ali onemu, ki je za svoje laži mastno plačan, ali tistemu, ki ponoči piše svoje lastne skušnje, ne da bi za to dobil niti čik tabaka? Komu je zdaj vrjeti, povejte, komu?

Frank Sava.

De Pue, Ill., 9. okt. — Cen. uredništvo "Proletarca"! — Kolikor mi je znano, iz naše nasebine še ni bilo nobenega dopisa v delavskem nam listu "Proletarec". Naj torej za danes zadostuje to moje kratko poročilo: Preteklih 7 mesecev smo imeli tukajšnji delavci veliko krizo, kakor malone povsod v Ameriki. Sedaj smo prisiljeni, delati za znižano plačo. Kapitalisti so na to merili že dolgo. Mislili so si: Ko bodo delavci v stiskah, delali bodo za vsako ceno. Taki so kapitalisti! Povsod brezobzirno postopanje z delavci, Slovenski delavci, glejte kako bote na kapitalistično samopasnost odgovorili 3. novembra.

7. oktobra nas je obiskal organizator socialistične stranke sodr. Paterson. Priredil je shod, na katerem nam je v svojem govoru izvrstno očrtal današnji gospodarski in politični položaj napram delavstvu; nadaljeval je o trutisti, o brezposelnosti, o Rooseveltu, Debsu in Haywoodu, o čudovito naglem razvoju strojev, ki tudi povzročajo brezposelnost med delavci itd. V slinčnem tonu je govoril tudi sodr. John Helmer od tu. Končno je svetloval Paterson, da si ustanovimo krajevno socialistično organizacijo — kar se je tudi takoj zgodilo. Izvolili smo odbor in določili, da se prva seja vrši 14. oktobra v prostorih g. Luisingera. Seje se morajo vršiti vsakega meseca, ker so ravno volitve pred durmi.

Tukaj je okrog 30 Slovencev. Zal, da ni bil noben obveščen o Patersonovem dohodu, kajti gotovo bi se jih bilo več udeležilo shoda. Seja soc. kluba se vrši vsako sredo do volitev. Upam torej, da v bodoče tudi Slovenci pristopijo v našo socialistično organizacijo. S socialističnim pozdravom

Poročevalec.

Denver, Colo., 20. okt. — Cenjeni urednik "Proletarca"! — Z delom gre tukaj kakor navadno povsod: kompanija bi nam najraje požrla še teh par, krvavo prisluženih centov. Delavci naj pa ostanejo le žuljave roke, izmučeno telo in večna skrb, kako živeti, ali človeško, ali po pasje. Blažena dežela svobode in prostosti! Svobodno smeš stradati in poginiti lakote za plotom! Lahko bi pa bilo boljše, če bi se delavsko ljudstvo malo bolj zavedalo svojih dolžnosti in lastnih koristi. In ravno sedaj, ko se bližajo volitve, je lepa prilika, da vsak pokaže, ali je za svoj lastni blagor ali ne. Vsak delavec bi moral glasovati za moža svoje delavske stranke, ne pa za človeka, ki mu pri vsaki priliki pokaže svojo mržnjo. Zadrugi so naši kapitalistični kandidati. Ljubo se ti le takrat, ko te potrebujejo; kadar si pa brez dela in jela, ti zna pa le sam bog pomagati! — Zdravi se, uboga raja, in otreši se pijavk, ki ti pišejo mozeg in kri. Daj jim zasluženo breco, da bodo znali, da imaš tudi ti moč! In ravno zdaj, ob času glavnih volitev, imaš, ubogi delavec sam svojo usodo v rokah. Izrabi jo torej v svojo korist, ne pusti, da jo tvoji sovragi izrabijo v svojo, saj si vendar sam sebi najbližji. Ne daj se voditi od svojih sovražnikov in njihovih podkupljenih časopisov, med katerimi je tudi znano newyorško trobilo znanega "dragega rojaka" Francelja. Njihova Ek-selena, Francelj, neprestano hvali tolstega Tafta, kterega srce baje gori z vlikim plamenom za delavce. To "ljubeče" srce bo gorelo le še par dni, namreč do 4. nov., potem se bo pa spet spremenilo v kamen in led, in zastoj se boš hodil, delavec moj, gret k tistemu tolstemu sreč. Mi dobro vemo za Taftova "dobra dela". Spomniti se je treba le na Pullmanov strajk, pa vemo kje smo. Delavci bi morali pogledati malo nazaj v Taftovo resnično prošlost (injunction, injunction, in-jun-ct-i-on!) in potem soditi ter zabrusiti par poštenih besed vsem kupljenim listom in agitatorjem s Franceljom na čelu.

Na volilni dan, 3. nov., glasujte vsi za sodruga Debsa! Kapitalisti naj volijo kapitalista, delavci pa delavca Debsa in zmaga bo naša — delavska. Pozdrav zavednim rojakom.

Borovničan.

Blue Creek, Wash., 19. okt. — Dragi urednik "Proletarca"! Vaš naslov sem našel v angleškem listu "Appeal to Reason" in prosil bi Vas, da mi pošlete Vaš list; če mi bo ugajal, si ga

bom naročil in poskušal bom dobiti tudi drugih naročnikov. Tukaj ni veliko Slovencev in noben ni socialist razen mene ker ne beremo slovenskega socialističnega lista, a angleško pa vsi ne znajo čitati. Pred nekaj leti sem si naročil "Glas Svobode", toda ni mi bil všeč, kajti učil ni nič socializma in je preveč zabavjal čez vero. Kar se mene tiče, mi ne more noben list pokvariti vere niti odvrti me od mojega socialističnega prepričanja. Ampak pri nekterih tukajšnjih rojakih je drugače. V političnem oziru napredujemo še dosti dobro. Imamo popolni county in državni tiket. Jaz sem volilni komisar za osrednji komite v tukajšnjem preestiku. Socialisti smo dosegli šele s strogim nastopom, da so nam v vsakem preestiku dovolili po enega volilnega komisarja. Naš kandidat za sodnika je dobil pri primarnih volitvah skoro toliko glasov kakor demokrat.

Volitve se bližajo in jaz se nadjam velikega uspeha v našem Stevens County. Pred dvema letoma smo dobili iz med 3252 glasov 427; in letos se jih nadjam 1000 izmed 4500 glasov ali približno eno četrtino.

Soc. pozdrav. Na zmago 1. 1912! Geo. Komar.

Roosevelt in republikanska stranka "proti trustom". Kako se je Roosevelt potegnil za Standard Oil.

"The New York Evening Call" z dne 22. t. m. piše sledeče: "Predsednik Roosevelt je 10. junija 1906 na nasvet William Nelson Cromwella in William H. Tafta proti volji T. P. Shontsa, predsednika panamske prekopske komisije, podpisal koncesijo, s katero se je dovolilo Union Oil kompaniji poslati svoje cevi za petrolej čez Canal Zone na Istmu, to je od enega oceana do drugega.

Union Oil Co. je californijska korporacija in se nahaja pod kontrolo Standard Oil Co."

Tako so se "borili" in se še "borijo" naši "prvoborniki" proti trustom.

Obletnica krize. Minuli teden je preteklo leto dni od kar se je pričel v New Yorku finančni polom raznih denarnih spekulativ in velegrafterjev, ki se je kopčal s splošno finančno paniko in gospodarsko krizo. Banke se pokale, nastalo je pomankanje denarja — nastala je nad-produkcija, zapirale so se tvornice in tisoče delavcev je bilo vrženih na cesto. To se je zgodilo zadnje dni oktobra in se ponavljalo vedno hujše vso jesen in zimo v letu 1907 in 1908 pod slavno vlado republikanske stranke in njenega predsednika Roosevelta, kateri "je vedno skrbel za blagor državljanov zlasti pa za blagor delavstva" kar bo nadaljeval tudi njegov naslednik William H. Taft. Kteri je v dnešni iste republikanske krize postal nesmrten s tem, ko je rekel, da stradalnemu delavcu "zamore pomagati samo bog."

Kriza, ki je posledica divjega kapitalističnega gospodarstva, katero ščiti republikanska in demokratska stranka, je oplazila milijone delavcev v Zed. državah, med njimi tudi mnogo, mnogo naših rojakov. In obletnice te kapitalistične anarhije naj se prizadeti delavci spominjajo s tem, da 3. novembra glasujejo za socialističnega kandidata Debsa.

"Glas Svobode" dela reklamo za demokrate.

Socialistično delavski "Glas Svobode" dela reklamo za kandidate kapitalistične demokratske stranke. Reklamo dela za kandidate one stranke, kateri na čelu je oni žalostni Bryan, ki je dejal, da so vsi ameriški delavci, javni berači — one stranke, ktere pristajaše za governorja v Alabami, oni governor, ki je milice ukazal streljati na štrajkujoče rudarje — one demokratske stranke, koje bossi hodijo z roko v roki s trustom olja, Standard Oil Co. "Glas Svobode" je v svoji zadnji (43.) številki posvetil skoro celo kolono A. E. Stevensonu, demokratskemu kandidatu za governorja v državi Illinois, in tega kandidata Bryanove stranke priporoča slovenskim delavcem, da glasujejo za njega. Danes drugega ne rečemo; konstatiramo samo, nepobitno dejstvo, da socialistični "Glas Svobode" dela reklamo za kandidate demokratske stranke.

POZOR CHIKAŠKI DELNIČARJI!

Glasom sklepa izvrševalnega odbora "Jugoslovenske delavske tiskovne družbe" se vrši 31. oktobra ob 8 uri zvečer pri Frank Mladiču, 587 So. Centre ave., občni zbor chikaških delničarjev z dnevnim redom:

1. Nominacija kandidatov za novi izvrš. odbor, kateri se ima voliti v decembru.

2. Slučajnosti.

Ker bi se imel ta zbor vršiti že zadnjo nedeljo, a je prišlo premalo delničarjev, se opazarjajo vsi chikaški delničarji, da zbor 31. oktobra bo sklepčen bez obzira na število došlih delničarjev. Toliko na znanje, da ne bo kdo pozneje ugovarjal.

Od uredništva.

Sodr. Ivan Solar: Oprostite, prišlo je prepozno.

POZOR SLOVENCIM V CALUMETU, MICH.

Slovenski socialistični klub št. 14 v Calumetu, Mich., priredi 31. oktobra 1908

veliki politični shod v Wilmerovi dvorani na 6. cesti. Govorili bodo: Slovensko: Leopold Junko. Hrvatsko: Frank Japić. Angleško: A. M. Stirtion, V. F. King. Po shodu zabava s petjem in plesom. Igrala bo orkestra. Slovenski rudarji v Calumetu, vsi na ta shod!

Listu v podporo.

Jos Zalokar 25c, John Zaletel 5c, Fr. Cerne 20c, vsi u Clevelandu, O. John Gantar nabral v Waukeganu, Ill., \$5.45.

Strup v zdravilih.

Novi zakon zahteva, da morajo izdelovalci svojih zdravil, označiti na vsaki steklenici strupeno

vsebino istih. Druge preparate se zamorejo prodajati edino s dovoljenjem vlade kot likerji. Zdravilo, ki ne potrebuje nobene oznake in katero se lahko prodaja brez vladnega dovoljenja je t. nerjevo zdravilno grenko vino.

Vsebuje najholja zelišča, ki zdravniški vedi znana kot pomembno sredstvo za bolezni v prebavnih organih. Mi ga priporočamo vsem, ki trpijo na nervoznost, krvnih boleznih vsled neprehranjanja, nespanju, utrujenosti, lesni slabosti in na vsih žlezah in črevnih boleznih. Zdravniški nasveti zastoj, ako opišete svojo bolezen. Na prodaj v lekarni Jos. Triner, 616—622 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Zabava! Ples! Zabava!

Društvo "Slovenski Dom", št. 86, S. N. P. J.

priredi

V SOBOTO 7. NOVEMBRA 1908

veliko plesno veselico

v ROTHIS HALLI, vogel Grand Ave. & Sangamon st. na severni strani (Northside) Chicago. Začetek ob 7 uri zvečer. Vstopnina 25c; šenaka v spremstvu moških proste.

Chikaški Slovenci in Slovenke, vabimo vas najljubše, da se vdeležite te naše veselice.

Opomba: Rojaki z zapadnega dela mesta (Westside) se naj peljejo s Center Ave. karo do Austin Ave. Tam jih bo čakal naš vodnik z glasilom S. N. P. J. v roki, kateri jim pokaže pod do Avorane.

ODBOR.

GOSTILNA, dobro in vedno preskrbljena z najboljšimi pijačami, unijskimi smodkami in prostim prigrizkom.

Dvorane, za društvenene seje, svatbe, zabavne večere, veselice itd. Potujoči rojaki vedno dobro došli.

Priporočam se vsem v mnogobrojen obisk

Frank Mladič

587 SO. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Spomin na ženitvanjski dan.

Sezona ženinov in nevest prihaja. Če se želite, je važno za vas, da si omislite dobro sliko kot spomin na vaš ženitvanjski dan. Dobro sliko, da boljše ne morete dobiti, vam izdela

Wilke

izkušen fotograf, 391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

Ima večletno skušnjo in izdeluje najfinejše fotografije po zmeranih cenah.

TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1888.

Rimska kuga na Filipinih.

Letinile slike iz življenja in delovanja rimsko-katoliške duhovščine na filipinskih otokih.

Prejeto iz kongresnega zapisnika 56. kongresa Zedinjenih držav, priobčenih v 668. številu "Appeal to Reason" poslovenil Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

je bila splošna bojazen za mlade dekleta, in to bojazen je gojila vsota, naj si je bil tudi prijatelj duhovnikov, kajti bil je prepričan, da duhovnik samo pogleda ženo ali hčer in ako se mu brž zabljuje, drugi vzrok sovraštva napram duhovnikom je bil, da so ovirali izobčevanje med ljudstvom. Dalje njihova bojazen; farni župniki so drli ljudi, ki niso bili duhovniki, da groza. Za polno paro, krste in druge cerkvene stvari so zahtevali velikanske sume, kar se je branilo plačati, tega so se bali, da bi jih razpustili ali ponesli. So li to glavni vzroki, da duhovnikov, ktere ste nam povedali, da so duhovniki se v resnici izobčevali filipinacem ljudstvu kot sila Špancev?

Da, gospod; ravno tako je.

kom.: In ko bi ne bilo ničesar drugega, bi li jih tudi sama nemoralna pri ljudeh? Primarila bi jih, in to v sled te bojazen pri ženskah so bili, če ni bilo drugega, z najmočnejšo silo. Pri dekletu ali ženi, ki se jim je takoj udala, ni bilo drugega; če se je pa sirota branila, ni bilo drugega, da jo je moral v se krute posledice, in ne samo ona temveč vsa družina. — Kongresni dokument, stran 169—170.

(In spritno te svedoče je Taft v svojem govoru 21. maja 1908 v Nashville, Tenn., izustil sledeče: "Rimsko-katoliška cerkev je vedno prva za napredek filipinskega ljudstva.")

Svedoča generalnega brigadirja zvezine armade R. P. Hugh-sa.

Hughes, polkovnik stalne, zvezine in generalni častnik pri Zedinjenih državah, je bil na Filipinih leti. Služil je kot maršal deželne vojske v Manili, ko je bilo mesto okupirano, in pozneje kot vojaški ataše na otokih Leyte, Bohol, Negros in Panay. Z ozirom na položaj med ljudstvom in duhovniki na Filipinih, izpovedal je naslednje:

kom.: Ali ste kdaj prišli na Filipine, kaj je dalo povod za to bojazen napram duhovnikom? Hughes: Imel sem dovolj prilike, da lahko našel vzroke. Dva glavna vzroka, kolikor poznam ljudi in duhovnike v Visayas-u, sta: prvič so koledarji rodilne svojih župljanov, in drugi pa bili veliki pohlepneži za zemljo.

kom.: Kakšno politično moč imajo duhovniki na Filipinih, in kakšen vpliv imajo na ljudstvo?

Hughes: Vem, da bi izvrševali kakšno politično moč, če so to delali po svojih željah. Vem pa, da imajo veliki politični vpliv, in da so li bili duhovniki zvezni vladarji?

Mislil, da so bili zvesti samo duhovnikom?

kom.: In Španija je bila njihova domovina?

Hughes: Španija vlada je bila njihov instrument. Delali so samo zase. Rekli ste, da so korumpirani. Da li se to tiče njihove domovine? Da li se to tiče njihove domovine?

kom.: Ali imate kaj dokazov o tem?

Hughes: So splošno pritožujejo, da so duhovniki osramočujejo njih hčere. To sta dva; eden je v Talisay-u na Negros, a drugi na otoku Luzon ima domačinko za svojo hčer.

kom.: Kakšnega značaja so te moralne domači duhovniki? Hughes: Vem, da so duhovniki v celoti svoje službe na otokih, in da zahtevajo župljanov preplašiti dva domača duhovnika, in ljudstvo sovražno. Da sem vam povedal, sem oba spodil proč.

kom.: V čem je obstojala njihova bojazen? Hughes: V boju in pijančevanju.

kom.: Povejte na kratko: ali duhovniki kaj boljši od špan-
cijskih?

Pr.: Da govorim odkrito, sodnik, pri njih ni morale; niti trohice ne. Vrh tega so pa še kvartopirei; v svojih farovžih igrajo za denar, in tjakaj alijo tudi svoje župljane, da igrajo z njimi. Pri njih ni morale. — Kongresni dokument, stran 176—177.

(In spritno te svedoče je Taft v svojem govoru 21. maja 1908 v Nashville, Tenn., izustil sledeče: "Rimsko-katoliška cerkev je vedno prva za napredek filipinskega ljudstva.")

Svedoča generalnega pravdnika na otokih.

(Florentino Torres, generalni pravdnik na Filipinskih otokih pod militarniško vlado Zedinjenih držav, je poslal Taftovi preiskovalni komisiji sledečo pisano svedočo:)

Duhovniško nasilje na teh otokih je imelo svoj koren v neznanju in pomanjkanju kulture pri pretežni večini otokanov. Duhovniki so z največjo skrbjo vedno gojili strah med ljudmi, da jih zamorejo vsak čas izobčiti iz cerkve, na kar jih zadene strašna kazen iz nebes in pogubi v globodine pekla.

Družabne razmere, kakršne so ustvarili duhovniki na Filipinih, so a prav neznosne in nasprotne kulturi, morali ter napredku vseh otokskih prebivalcev. Učitelji tiste vere, ktere iznajditelj je proglasil milosrčnost, samozatajevanje in enakost med ljudmi, učili so ravno nasprotno; z besedo in dejanjem sejaljo so sovraštvo med plemeni; tlačili in zatirali vsako gibanje, vsako idejo filipinskega naroda. Filipinec mora ostati neveden in zabiti! Vseled tega so nasprotovali, kjerkoli se le mogli, učenju španskega jezika v prvotnih šolah. V cerkvah in na svojih misijah so prekleli vsak nov korak kulture in civilizacije in nasprotovali vsaki dobri določi madrideke vlade ali podvlade na otokih, ktera bi morda koristila Filipincem bodisi v izobčevanju ali na ekonomskem polju. Pristavljali so si izključno oblast nad ljudstvom, in namesto da bi ga učili dostojnega in poštenega življenja, kakoršno žive civilizirani narodi, so ga s svojo očitno propadlostjo moralno popolnoma popačili kar se lahko opazi v velikanski množini zlasti med sloji, ki so se danes na najnižji stopnji izobčevanja. Upravičeno se sme trditi, da so bili duhovniki in so še strašna, moralna in materialna kazen za te otoke, to pa zato, ker so pritiskali ljudstvo v taki temi nevede, kakor da bi živel v srednjem veku. S svojim nemoralnim življenjem so podivjali pristo ljudstvo; s svojo zaježeno, neomejeno cerkveno močjo so pa strahovali civilne oblasti, od guvernerja do najnižjega uradnika, ktere so naposled pod železno duhovniško pestjo bili le še orodje hierarhije. Španski duhovniki so bili agentje silnega teokratskega fevdalizma, ki je vladal na teh otokih že stoletja nazaj brez vsake odgovornosti napram civilnim ali militarnim uradnikom, ktere je postavila španska vlada. Katoliška cerkev na Filipinih je bila in je še monopol španskih duhovnikov; vselej je veljala in velja še danes za nje posebna predprava, ktera sta jim poklonila Madrid in Rim, da mora namreč večina nadškofov in škofov na Filipinih biti Španec. V zadnjih 40 letih so španski duhovniki celo dobili moč, da so degradirali domače, filipinske duhovnike, če so slednji bili hladni napram španskemu patriotizmu, ktere so s hinavsko vneto širili prvi.

Iz vsega tega, kar sem navedel, je lahko spoznati, kakšne razmere so vladale med Filipinci in duhovniki. — Kongresni dokument, stran 202—209—210.

(In spritno te svedoče je Taft v svojem govoru 21. maja 1908 v Nashville, Tenn., izustil sledeče: "Rimsko-katoliška cerkev je bila vedno prva za napredek filipinskega ljudstva.")

"Petticoat"*) in "Monte".

Svedoča Franco Gonzalesa.

(Naslednje vrstice so povzete iz pisma na Taftovo preiskovalno komisijo, ktere je pisal senor Francisco Gonzales:)

*) "Petticoat" = spodnja suknja, spodnja srajca ali spodnje krilo.

zales, ugleden Filipinec (španski mestizo), star 60 let in veleposestnik v Novi Eciji. Celo pismo je prevedeno v angleški jezik in natisnjeno v originalnem dokumentu števil. 190.)

"Med ostalimi, škandaloznimi nemoralnimi čini španskih duhovnikov na otokih, naj navedem tudi lepo razvado Fathra Cienfuegos-a, dominikanskega duhovnika v Tayugu v letih 1884—1885, ktere se še dobro spominjam. Ta duhovnik se je zelo zanimal za "petticoat" in imel je navado, da je v farovžu s svojo mistro in drugimi osebami iz bližine igral "monte". Ko ga je nekega dne vprašal neki Španec, zakaj da dopušča to grdo igro v svojem stanovanju, odgovoril mu je do bri duhovnik, da je treba njegovi "ženi" razvedrila, in ta igra baš najbolje razvedri človeka. Duhovniki v tem kraju so bili skrupulozni, neomejeno nezadani in kruti, in valed tega jih je ljudstvo tudi silno sovražilo." — Kongresni dokument, stran 197—198.

(In spritno te svedoče je Taft v svojem govoru 21. maja 1908 v Nashville, Tenn., izustil sledeče: "Rimsko-katoliška cerkev je vedno prva za napredek filipinskega ljudstva.")

(Dalje prih.)

Delavstvo producira vse bogastvo; bogastvo torej pripada delavstvu.

CHIKAŠKI SLOVENSKI DELAVCI NA PLAN!

1. novembra t. l. se vrne v Chicago socialistični poseben vlak s sodrugom Debsom in obenem se ta dan zaključi socialistična volilna kampanja. Pri tej priliki se vrši ta dan velikanski delavski popularni obhod po glavnem delu mesta, ktere se bodo vdeležili delavci vseh narodnosti.

Obhod se prične ob 3 uri popoldne na Lake Frontu in se razide pred Armory Hall, 34. cesta in Wentworth ave., največjo dvorano mestu, kjer se potem vrši volilni shod, na katerem bo so dr. Debs glavni govornik.

Slovenski delavci! Naša dolžnost je, da se tudi mi vdeležimo te parade in tega shoda, in se tako pokažemo solidarne z delavci drugih narodnosti. Slov. socialistični klub se vdeleži polnoštevilno in povabljeni so tudi vsa slovenska podp. društva v Chicagu, iz med kterih se je društvo "Slavija" že odzvalo, da se vdeleži.

Naše zbirališče je pri Fr. Mladicu 587 So. Centre ave., in vsakdo mora biti tamkaj najzadnje ob 1. uri popoldne.

Delavci na plan!

Dolžnost vsakega socialista je, podpirati svoje časopise. Agitirajte za "Proletarca". Pridobite mu nove naročnike.

Sodr. Jákob Dolenc, Willock, Pa., je naš zastopnik za državo Pennsylvania. Pooblaščen je, pobirati staro in novo naročnino za "Proletarca" in druga naročila (oglasil, tiskovine), ki so v zvezi z listom. Sodrugom in ostalim rojakom v Pennsylvaniji ga toplo priporočamo.

NAROČNIKOM.

Kadar se preselite, je potrebno, da naznanite poleg novega naslova tudi st. ar. naslov.

OPOMIN.

Tem potom uljudno prosim vse tiste, ki mi kaj dolgujejo, bodisi še tako malo, in to na stanovanju in hrani ali na pijaci ali v gotovini, da poravnajo svoj dolg v najkrajšem času. Ako tega ne more, bom jih vse z imeni objavil po časopisih.

Joe Debevc, 4645 Franklin St., Denver, Colo.

Joseph Kratky, 575 W. 17th St., Chicago, Ill.

Izdelovalec najfinjših cigar vsake vrste. Na debelo in drobno.

Pozor Rojaki!

Gotovo pomoč v bolezni zadobite, ako se obrnete na Dr. R. Mielke-ja, vrhovnega zdravnika najstarejšega in najzanesljivejšega zdravniškega zavoda za Slovence v Ameriki:

THE COLLINS N. Y. MED. INSTITUTA

On ima nad 40 letno prakso v zdravljenju vseh bolezni ter EDINI ZAMORE JAMIČTI za popolno ozdravljenje vsake notranje ali zunanje bolezni, pa naj bode ista akutna ali zastarela (kronična), kakor:

bolezni na pljučah, prsih, želodcu, črevah, jetrah, bolezni mehurju, vse bolezni v trebušni votlini, — potem v nosu, glavi in grlu, nervoznost, živčne bolezni, bolezni srca, katar, prehlad, težko dihanje, bronhialni, prsni in pljučni kašelj, bljuvanje krvi, nepravilno prebavo, neuralgijo, reumatizem, giht, trganje in bolečine po udih, zlato žilo, grižo, otekline, vodenico, padavico ali božjast, nemočnost v spolnem občevanju, polucijo, posledice onanije, šumenje v ošesih in tok iz ušes glubost, izpadanje las, mazulje, srbečino, lišaje, hraste in rane, vse bolezni na notranjih ženskih ustrojih, glavobol, neredno mesečno čiščenje, belitok, padanje maternice, neplodovitost i. t. d.

On edini na posebni moderni način hitro in zanesljivo ozdravi jetiko in sifilis, kakor tudi vsako tajno spolno bolezn moža in žene.

Zdravljenje spolnih bolezni ostane tajno.

ZATORAJ ROJAKI! Ako ste bolni ali slabi ter Vam je treba zdravniške pomoči, ne odlašajte z zdravljenjem in ne obračajte se na zdravnike in zdravniške zavode, katerih delovanja ne poznate, ker tako brez koristi trošite težko prisluženi denar, temveč natančno opišite Vašo bolezen v svojem materinem jeziku in pri tem naznanite koliko časa traja, kako je nastopila in vse podrobnosti ter pismo naslovite na spodaj označeni naslov, potem smete mirne duše biti prepričani v najkrajšem času popolnega ozdravljenja. — Ako pa Vam bolezen ni znana, pišite po obširno knjigo ZDRAVJE, katero dobite ZASTONJ, ako pismu priložite nekoliko poštnih znamk za poštnino.

Vsa pisma naslavljajte točno na sledeči naslov:

THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 WEST 34th ST., NEW YORK N. Y.

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljšo zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodca, črev in ledvic, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA",

želodečni grenček. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatranskega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčev in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma.

Dobiti v vseh slovanskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alport Street, Chicago, Ill.

Slovinci Pozor!

Ako potrebujete obleke, klobuke, srajce, kravate, ovratnike ali druge potrebne reči za moške — za delavnik i praznik, tedaj se oglašite pri meni, kjer lahko govorite v svojem materinem jeziku.

Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

JURAJ MAMEK, 581 Center Avenue, blizu 18. ul., Chicago

Odpri pismo Slovincem.

The Collins N. Y.

Medical Institute.

Dragi moj zdravnik: —

Z veseljem sem sprejela Vaše pismo ter se Vam srčno zahvaljujem za Vaš trud in uspešno zdravljenje ter potrjujem, da se počutim popolnoma zdravo in ne potrebujem več zdravil. Zato raj se Vam še enkrat zahvalim in kličem: "Bog Vam plati." Priporočati Vas hočem našemu narodu v slučaju zastarelih in težkih bolezni.

Vam ostanem vedno hvaležna.

Maria Puhek,

Box 72,

Mohawk, Mich.

Fino Opremljena Gostilna

z najboljšimi pijačami kakor z Atlas in Pilzen pivom, vinom in raznovrstnimi likerji, dalje s smodkami in prostim "lunchom".

Zastopstvo najboljših parobrodskih črt; prodaja parobrodskih listkov in pošiljanje denarja v staro domovino.

Postrežba točna in solidna.

Mohor Mladič

Novi prostor:

572 Blue Island Ave.

vogel Loomis St.

Telefon Canal 3214

Chicago, Ill.

M. Lacković in Fr. Smetko

378 West 18th St., Chicago

MODERNO OPREMLJENA SLOVENSKA TRGOVINA Z JESTVINAMI (GROCERIA.)

Najboljši riž, kava, čaj, moka itd., sploh vsakovrstno domače in prekomorsko blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj.

Na zahtevo razvažam blago tudi na dom, za kar nič ne računim.

Pozor Rojaki Slovenci!

Prevzel sem na novo opremljeno gostilno "TRIGLAV" od brata Mohorja.

Točim sveže pivo, domače vino in druge raznovrstne pijače. Na razpolago imam moderno kegljišče in potujočim vedno pripravljeno prenočišče.

Postrežba točna in solidna. Priporočam se za obili obisk.

John Mladič,

617 So. Centre Av., Chicago, Ill.

KUPUJTE PRI

Albert Lurie Co.,

567-69-71-73 Blue Island Ave.

CHICAGO, ILL.

Velika trgovina z mešananim blagom.

Zmerne cene vsak dan.

Valentin Potisek

GOSTILNICAR

1237-1st St.,

La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejene pijače in se priporoča rojakom za obilen obisk.

Postrežba točna in solidna.

SVOJO FINO OPRAVLJENO

unijsko

BRIVNICO

priporočam vsem bratom Slovincem

JOHN HORVAT

610 Centre Ave., Chicago, Ill.

Slovenski in hrvatski časniki na razpolago.

John Krika, slovenski BRIVEC

v Chicagu, Ill.

570 So. Centre Ave.

JUNGLE

(Copyright, 1905, 1906, by Upton Sinclair.)

Angleški spisal Upton Sinclair Z avtorjevim dovoljenjem prevaja Ivan Kaker.

(Nadaljevanje)

Babica je morala za trenotek prenehati, ker ji je zmanjkalo sape; in Marija, ki je videla na Jurgisovem čelu debele znojne kapljice in čutila, da se trese po vsem telesu, uprašala z globokim glasom: "Kako gre Oni?"

"Kako ji gre?" ponovi babica Haupt. "Kako ji pač naj gre, ako jo pustite tako umirati. Saj sem Vam že vendar rekla, ko ste poslali po duhovnika. Mlada je, in lahko bi vzdržala in zopet popolnoma ozdravela ter postala močna, ako bi se z njo le pravilno ravnalo. Branila se je junaško, — ni še popolnoma mrtva."

Jurgis zažene divji krik: "Mrtva?"

"Seveda, umrla bo," reče babica razjarjeno. "Otrok je že mrtve."

Tla je razsvetljivala na deski pritrjena sveča, ki je skoro že dogorela; plamen je prasketal in se dimil, ko je Jurgis kakor vihar plezal po lestvi. Mogel je nejasno videti le kup raznih eunj, ki so ležale tam v kotu na podstrešju; v vznožju je stal križ in poleg je klečal duhovnik ter mrmral molitve za umirajoče. V drugem kotu je sključen čepela Elzbieta, glasno jokajoč in tarnajoč. Na eunjah je ležala Ona. —

Pokrita je bila z odejo, a videl je njene rame in gole roke; shujšala je v toliki meri, da bi je skoro ne spoznal, — izgledala je kakor kostnjak in bila blede ko stena. Oči je imela zaprte in ležala je mirno kakor mrtva. Opotekel se je proti nji in se sesedel poleg nje z obupnim krikom na kolena: "Ona! Ona!"

Ni se ganila. Prijel jo je za roko in krčevito stiskal in klical: "Poglej me! Odgovori mi! Jaz sem Jurgis, spet sem pri Tebi — ali me čuješ?"

Trepalnice so se premaknile čisto nalahko, skoro neopazno, in on je spet zakričal kakor blazen: "Ona! Ona!"

Zdaj se ji nenačoma odprejo oči — toda samo za hip.

Uprla je za trenotek svoj pogled vanj — v oči se ji je zabliskalo kakor spoznanje — videl jo je kakor v daljni daljini, samotno in zapuščenost, kakor prikazen. Stegnil je roke za njo in jo klical v divjem obupu; vroče hrepenenje je zaplalo v njem, mučno kopnenje po njej, neko popolnoma novo, vroče hrepenenje, ki ga je skelelo in mu trgalo sree. Toda vse zaman, — izginila mu je, in ni je več. Zaplakal je onemoglo kakor dete, presilen jok mu je stresal telo, vroče solze so mu curljale po licih in kapale na njo. Pograbil je njene roke, stresal jih, vzel jo v naročje in jo stiskal k sebi, toda ležala je tu mrzla in tiha — ni je več — mrtva je!

Ti misli so mu prešlele kosti in mozeg, odmevale mu v najglobljih globinah srea, porajali so se v duši davno pozabljeni sladki spomini, a tudi temni oblaki žalosti — bojazni pred črno bodočnostjo, pred veliko praznoto, strah pred poginom! Mrtva! Mrtva! Nikdar več je ne vidi, nikoli več je ne sliši! Prevzelo ga je mrzlo, strahotno čustvo zapuščenosti; videl se je samotnega in zapuščenega na tem velikem svetu, vse mu je izginjalo izpred oči — svet bežečih sene, neizpolnjenih nad. Dozdeval se je v svoji bolesti in strahu samemu sebi kot mal, slaboten otrok; klical je in klical, a odgovora ni, in njegov o-hupni stek se je razlegel po vsej hiši, tako da so se ženske spodaj še bolj bojazljivo skupaj stiskale. Ni se dal utolažiti, bil je ves iz sebe, — prišel je k njemu duhovnik, položil mu roko na ramo in mu govoril tolažilne besede, toda ni ga čul — njegov duh se je mudil drugje; splaval je za Onino dušo v zračne višave, kamor je zbežala.

Tako je ležal. Jutrajna zora je posvetila na podstrešje. Duhovnik je odšel, odšle so ženske, in ostal je sam s tiho, belo postavo — nekoliko mirnejši, toda že vedno stokačajoč in trepetajoč, boreč se s črno, strašno pošastjo. Zdaj pa zdaj se je dvignil in strmел na belo obličje, ki je ležalo pred njim; potem si je spet zakril oči z rokami, ker ni mogel pogleda prenesti. Mrtva! Mrtva! In bila je še skoro otrok, stara jedva osemnajst let! Pričela je komaj živeti, — in zdaj leži tukaj nepremično, umorjena — strta, mučena do smrti!

Bilo je jutro, ko je vstal in odšel doli v kuhinjo — z udrtimi očmi in bled, opotekajoč se in napol omamljen. Prišlo je še nekaj sosedov, ki so ga ogledovali nemo, ko se je spustil na stol ob mizi in si obraz skril v roke.

Kmalu nato se odpro vrata; reka ledeno-mrzlega zraka in vrtine sneženih kosmičev je udaril v sobo, in z njim je vstopila mala Kotrina, brez sape vsled hitrega tekanja in višnjava od mrazu. "Tukaj sem spet!" je zaklicala. "Komaj sem mogla — —"

Uzrla je Jurgisa. Nakrat je umolknila z glasnim krikom. Oči so ji begale z enega obraza na drugega in spoznala je, da se je nekaj pripetilo. "Kaj pa je?" uprašala s tihim glasom.

Predno je še mogel kdo odgovoriti, skoči Jurgis pokonci; približal se ji je z negotovimi koraki. "Kje si bila?" jo vpraša.

"Prodajala sem s fanti vred časopise," reče, — "sneg — —"

"Ali imaš denar?" uprašala Jurgis.

"Da."

"Koliko?"

"Skoro tri dolarje, Jurgis."

"Daj sem!"

Kotrina se je prestrašila njegovega glasu in se bojazljivo ozrla po pričujočih. "Daj sem!" je zagrmel nad njo vnovič, in posegla je v žep in izvlekla eunjo, v katerej je imela zaviti denar. Jurgis ga vzame, in ne spregovorivši besede, zapusti hišo in odide na cesto.

(Nadaljevanje.)

Slovincem in Hrvatom!

naznanjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke,

po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpežno in lišno

V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k spa.

daj v delokrog oprave — oblek.

Pridite in ogledajte si našo izložbo.

Z vsem spoštovanjem

J. J. DVORAK & Co.
UNION CLOTHIERS-TAILORS
598-600 BLUE ISLAND AVE.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Uraduje od 8—11 predpoldne in od 6—9 zvečer.

885 So. Ashland Ave.

Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

PREMOG, DRVA in KOKS

PRODAJA

ALBERT DENMARK

Pisarna na voglu

Center Ave., in 18. ulica

Prodaja konj i konjaskih oprav.

Telefon Canal 2248

594 S. CENTRE AVE.

CHICAGO, ILL.

POZOR! SLOVENCII POZOR!

SALOON

s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne pijače ter unijške smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno.

Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovanom se tople priporoča

MARTIN POTOKAR,

564 SO. CENTER AVE., CHICAGO

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.

Izdravniška preiskava brezplačno — plačati je le zdravilo, 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živeči bolniki naj pišejo slovenski.

MIRKO VADJINA, 392 W.

SLOVENSKO HRVATSKI BRIVEC.

Na razpolago so kopelji.

ALOIS VANA

izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.

82-84 Flak St.

Tel. Canal 1405

Priporočljivo!

Miners Bitters

TRIGLAV CHEMICAL WORKS
1648 W. 22nd St.

Dobiti je v vseh gostilnah.

DR. F. J. PATERA

Ordinuje: na severozah. voglu ASHLAND IN MILWAUKEE AVE. od 12. do 3. ure popol.; od 7. do 8. ure zvečer v ponedeljkih, torkih, četrkih in petkih.
Telefon Canal 180.

Hermankovi praški

so najboljša zdravilo za glavobol in neuralgijo.

Ustavijo bolečine v 15 minutah.

Cena 25 centov.

J. C. HERMANEK, lekarnik,
585 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Vac. Tourek,

izdelovalec finih

Havana cigar.

Prodaja cigare na škatilje. Naročila se izvršujejo točno.

1210 So. Albany Av., Chicago, Ill.

Aka hočeš dobro naravno vino oglasi se pri

JOS. BERNARD

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842

Pri njemu dobiš najboljša vina, aka in importirana vina.

I. STRAUER

336 W. 18th St.,

Ima večje zalogo ur, verig, nov in drugih dragotin. Izvaja vsakovrstna popravila v tej zelo nizki ceni.

Obiščite ga!

Kvas

Trgovina s železnino, računi in pohištvo. Popravila po.

643-645 W. 18th St.

Chicago, Ill.

Najbolje in neje obuvale pri

John K

631 Blue Island

CHICAGO

Sprejema tu

pravi.

NOVA

SLOVENSKA GOST

pri FRANC CEC

Rojakom v Chicagi naznanjam zopet odprl svoj novi lokal, ktemer točim vedno sveže pivo, vino itd. Dobre smotke ne zmanjka. Imam tudi prostorno družinske selice, svatbe, zabavne večere, poročam se v obili obisk.

S spoštovanjem
FRANC CEC,
568 So. Centre Ave.

Halo, Johnny

Kje si pa bil včeraj? Saj veš, kjer je največ zabave. Ali ne da je največ zabave v GOSTILNI?

John Košič

590 So. Centre Ave., Chicago

Jože Sabath

advokat in pravni zastopnik v skih in civilnih zadevah. Pišite slovenski!

1623-1638 Unity Building

79 Dearborn St.,

Chicago

Res. 5155 Prairie Ave.

Phone Drexel 7871.

Leopold Sal

ODVETNIK

v kazenskih in civilnih zadevah. Auto Phone 6065.

Office Phone Main 3065.

Residence Phone Irving

URAD: 27 METROPOLITAN

Severozap. ogel Randolph

in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan

Pristno domače

Belo vino 60c

Rdeče vino 50c

Rdeče staro vino 45c

Rmeno vino 55c

Posoda prosta. Te cene veljajo, jemalci od 50 galonov naprej. Cena pa niso tudi manjša. Vino pošiljam proti predplačilu C. O. D. po vai Ameriki.

Priporočam se rojakom tudi, moje lepo urejene gostilne, pijačami in vedno pripravljanim prigrizkom.

Za dobro in točno postrežbo, tudi za pristnost vina jamčim.

JOSIP ZALOKA

899 Edison Road N. E.,